

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування

Навчально-науковий інститут права та гуманітарних наук
Кафедра конституційного права та галузевих дисциплін

08-02-23М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» галузі знань К «Безпека та оборона» денної та заочної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з якості
ННІПГН
Протокол № 8 від 20 квітня 2026 року

Рівне – 2026

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» галузі знань К «Безпека та оборона» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Міщук І. В., Киричук Б. С. Рівне : НУВГП, 2026. 36 с.

Укладачі: *Міщук Інна Володимирівна*, к.ю.н., професорка кафедри конституційного права та галузевих дисциплін, *Киричук Богдана Сергіївна*, асистент кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Відповідальна за випуск: *Міщук Інна Володимирівна*, к.ю.н., професорка кафедри конституційного права та галузевих дисциплін.

Керівник (гарант) ОП: *Рогозіннікова Катерина Сергіївна*, кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін.

Голова науково-методичної ради з якості ННППГН: *Цимбалюк Валерій Іванович*, кандидат юридичних наук, професор.

© І. В. Міщук, Б. С. Киричук, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА	4
1.1. Опис навчальної дисципліни	5
1.2. Тематика практичних занять	8
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики.....	8
1.4. Критерії та шкала оцінювання.....	9
2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	11
3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	28
4. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ	29
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	31

ПЕРЕДМОВА

Освітня компонента «Право міжнародної безпеки» посідає важливе місце у системі професійної підготовки майбутніх правників, оскільки спрямована на формування цілісного науково-правового розуміння сучасної архітектури міжнародної безпеки та механізмів підтримання міжнародного миру. В умовах трансформації світового правопорядку, зростання кількості міжнародних і внутрішньодержавних конфліктів, поширення гібридних загроз, кіберзлочинності та терористичної діяльності особливого значення набуває ефективне функціонування міжнародно-правових інструментів забезпечення безпеки. Дисципліна спрямована на поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти щодо правових засад міжнародної безпеки, формування здатності аналізувати міжнародні правові норми та інституційні механізми підтримання миру, а також застосовувати їх у професійній діяльності.

Методичні матеріали до лекційних і практичних занять побудовані на засадах системності, наукової обґрунтованості та логічної послідовності. Структура курсу передбачає поетапне вивчення основних категорій та принципів права міжнародної безпеки, джерел його правового регулювання та місця цієї галузі у системі сучасного міжнародного права. Значна увага приділяється аналізу концепції колективної безпеки, її еволюції та інституційного оформлення у межах універсальних і регіональних міжнародних організацій, а також ролі міжнародно-правових механізмів у забезпеченні стабільності міжнародного правопорядку.

Важливим напрямом курсу є дослідження універсальної системи колективної безпеки, сформованої в рамках Організації Об'єднаних Націй, а також ролі регіональних організацій у підтриманні міжнародного миру і безпеки. У межах дисципліни розглядається діяльність міжнародних інституцій безпеки, механізми прийняття колективних рішень щодо запобігання конфліктам та врегулювання кризових ситуацій.

Окрему увагу приділено ролі України у сучасній системі міжнародної та європейської безпеки, особливостям її участі у міжнародних безпекових механізмах та інтеграції у європейський безпековий простір. Практико-орієнтований аспект дисципліни пов'язаний із аналізом трансформації міжнародної безпеки в умовах гібридних конфліктів, новітніх викликів та загроз глобального характеру. Вивчення курсу сприяє формуванню у здобувачів здатності комплексно оцінювати сучасні міжнародні безпекові процеси та застосовувати міжнародно-правові інструменти для забезпечення стабільності і безпеки у міжнародному середовищі.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» є формування у здобувачів вищої освіти комплексного та системного розуміння міжнародно-правових засад забезпечення міжнародного миру і безпеки, закономірностей становлення та розвитку системи колективної безпеки, а також вироблення здатності аналізувати міжнародно-правові механізми запобігання загрозам миру, врегулювання міжнародних конфліктів і реагування на сучасні безпекові виклики.

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів знань щодо джерел, принципів та інституційних механізмів права міжнародної безпеки, ролі універсальних і регіональних міжнародних організацій у підтриманні міжнародного миру, а також на розвиток аналітичного мислення у сфері оцінки ефективності міжнародно-правових засобів забезпечення безпеки в умовах трансформації глобального безпекового середовища. Особлива увага приділяється вивченню сучасної архітектури міжнародної та європейської безпеки, механізмів колективної безпеки, міжнародно-правових засад роззброєння, а також ролі України у системі міжнародної безпеки.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» є:

- ✓ з'ясування поняття, змісту та місця права міжнародної безпеки в системі міжнародного публічного права;
- ✓ дослідження етапів становлення та еволюції міжнародно-правових механізмів забезпечення міжнародного миру і безпеки;
- ✓ аналіз джерел права міжнародної безпеки та їх ролі у формуванні сучасного міжнародного правопорядку;
- ✓ характеристика основних та спеціальних принципів права міжнародної безпеки;
- ✓ визначення правового статусу суб'єктів права міжнародної безпеки та особливостей їх правосуб'єктності;
- ✓ дослідження концепції колективної безпеки, її юридичної природи, видів та функціонального призначення;
- ✓ аналіз універсальної системи колективної безпеки, механізмів підтримання миру і безпеки в межах Організації Об'єднаних Націй, зокрема діяльності Генеральної Асамблеї та Ради Безпеки;

- ✓ характеристика регіональних систем безпеки та міжнародно-правових засад діяльності регіональних організацій у сфері підтримання миру;
- ✓ дослідження ролі регіональних безпекових організацій у формуванні європейської та глобальної архітектури безпеки;
- ✓ аналіз міжнародно-правових механізмів обмеження озброєнь, роззброєння та заборони зброї масового знищення;
- ✓ з'ясування міжнародно-правового статусу нейтралітету та його значення для підтримання міжнародного миру;
- ✓ дослідження місця та ролі України у сучасній системі міжнародної та європейської безпеки;
- ✓ аналіз сучасних загроз міжнародній безпеці, зокрема тероризму, кіберзагроз, гібридних конфліктів та діяльності приватних військових компаній;
- ✓ оцінка міжнародно-правових механізмів реагування на новітні виклики міжнародній безпеці, включаючи енергетичну, екологічну, біологічну та інформаційну безпеку;
- ✓ формування здатності аналізувати міжнародно-правову відповідальність за порушення міжнародної безпеки та співвідносити міжнародно-правові норми з національним законодавством держав.

Компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК3. Здатність виявляти та аналізувати причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення.

СК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й

держави.

СК17. Здатність використовувати основні способи забезпечення законності і дисципліни в діяльності правоохоронних органів; попереджувати, запобігати та виявляти корупційні прояви.

СК19. Здатність оцінювати контроль за виконанням природоохоронного законодавства та взаємодію з державними виконавчими органами з охорони природи.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН):

РН1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

РН4. Узагальнювати практичні результати роботи і пропонувати нові рішення, з урахуванням цілей, обмежень, правових, соціальних, економічних та етичних аспектів.

РН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

РН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення, охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

РН19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати розвиток дій правопорушників, вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

РН24. Забезпечувати безпеку через застосування норм міжнародного права.

1.2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин (практичні заняття) д/з	
Модуль 1			
1	Тема 1. Право міжнародної безпеки: становлення, джерельна база та принципи	2	1
2	Тема 2. Колективна безпека в сучасному міжнародному праві: концептуально-інституційний вимір	2	1
3	Тема 3. Універсальна система колективної безпеки в сучасному міжнародному праві	3	2
Модуль 2			
4	Тема 4. Роль регіональних організацій у підтриманні міжнародного миру і безпеки	2	1
5	Тема 5. Роззброєння як елемент системи міжнародної безпеки: договірні та інституційні засади	2	1
6	Тема 6. Україна в сучасній архітектурі міжнародної та європейської безпеки	2	1
7	Тема 7. Трансформація міжнародної безпеки в умовах гібридних конфліктів	3	1
	Всього	16	8

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» проводиться у формах:

- усного опитування на практичних заняттях;
- оцінки за написання есе або тез та участь в обговорення проблемних питань, які були висвітлені в межах роботи;
- оцінка виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» є:

- повнота й вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час вирішення практичних завдань та аналізу конкретних правових ситуацій;
- вміння аргументовано захищати власну правову позицію під час дискусій або розв'язання кейсів;
- здатність до самостійного пошуку, аналізу та інтерпретації правової інформації;
- дотримання академічної доброчесності під час підготовки та представлення навчальних завдань.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. 40 балів студент сумарно може отримати за складання модульних контролів.

Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- тестування;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

- 0% - завдання не виконано;
- 40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;
- 60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;
- 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру;
- 100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Національна шкала оцінювання

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	Зараховано
82-89 балів	
74-81 балів	
64-73 балів	
60-63 балів	
35-59 балів	Не зараховано з можливістю повторного складання
1-34 балів	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1

Тема 1. Право міжнародної безпеки: становлення, джерельна база та принципи

План заняття:

1. Генеза та історичні етапи формування права міжнародної безпеки.
2. Категорія міжнародної безпеки в сучасній міжнародно-правовій доктрині: поняття, зміст, функції та взаємозв'язок із міжнародним миром і стабільністю.
3. Система міжнародно-правових джерел у сфері безпеки: договірні та звичаєві норми, акти міжнародних організацій, ієрархія джерел, їх роль у підтриманні миру.
4. Універсальні та спеціальні принципи права міжнародної безпеки
5. Співвідношення права міжнародної безпеки з міжнародним гуманітарним правом
6. Нормотворче значення Гаазьких конференцій миру (1899 і 1907 рр.).
7. Міжвоєнна модель колективної безпеки та її договірне оформлення.
8. Суб'єкти права міжнародної безпеки та їх правосуб'єктність.

Питання для самоконтролю

Завдання 1. Оформлення відповідей на питання.

1. Поясніть сутність права міжнародної безпеки. Які основні функції та завдання воно виконує у підтриманні миру та стабільності у сучасних міжнародних відносинах?
2. Охарактеризуйте генезу та історичні етапи формування права міжнародної безпеки. Яку роль у цьому процесі відіграли Гаазькі конференції миру 1899 та 1907 років?
3. Проаналізуйте категорію міжнародної безпеки в сучасній міжнародно-правовій доктрині. Як визначаються її зміст, функції та взаємозв'язок із міжнародним миром і стабільністю?
4. Визначте систему міжнародно-правових джерел у сфері безпеки. Яке значення мають договірні та звичаєві норми, акти міжнародних організацій та ієрархія джерел для підтримання міжнародного миру?
5. Охарактеризуйте універсальні та спеціальні принципи права міжнародної безпеки. Яким чином вони впливають на діяльність держав та міжнародних організацій?
6. Проаналізуйте співвідношення права міжнародної безпеки з міжнародним гуманітарним правом. Які аспекти регулюються обома галузями права та як забезпечується їх взаємодія?

7. Визначте суб'єктів права міжнародної безпеки та охарактеризуйте їх правосуб'єктність. Які права та обов'язки мають держави, міжнародні організації та інші учасники системи безпеки?

Завдання 2. Заповніть таблицю за наведеною структурою, використовуючи матеріали лекції та додаткові джерела.

Питання	Ключові положення	Приклад / історичний факт	Значення для сучасної міжнародної безпеки
Гене́за та історичні етапи формування права міжнародної безпеки			
Категорія міжнародної безпеки (поняття, зміст, функції)			
Джерельна база: договірні норми			
Джерельна база: звичаєві норми			
Принципи міжнародної безпеки			
Співвідношення з міжнародним гуманітарним правом			
Суб'єкти права міжнародної безпеки			

Завдання 3. У кожному з наведених тверджень є одна або кілька помилок. Визначте їх, виправте та сформулюйте правильне твердження.

1. Міжнародна безпека є виключно політичним поняттям і не має правового регулювання.
2. Гаазькі конференції миру 1899 і 1907 років мали значний вплив на формування норм міжнародного права безпеки.
3. Категорія міжнародної безпеки включає поняття миру, стабільності та захисту прав людини.
4. Договірні норми права міжнародної безпеки завжди мають вищу юридичну силу, ніж звичаєві.

5. Принцип добровільності співпраці держав є одним із ключових принципів права міжнародної безпеки.
6. Міжнародне гуманітарне право не має жодного відношення до права міжнародної безпеки.
7. Суб'єктами права міжнародної безпеки є тільки держави.
8. Спеціальні принципи права міжнародної безпеки застосовуються лише у мирний час.
9. Система міжнародно-правових джерел включає акти міжнародних організацій, які регулюють безпеку.
10. Міжвоєнна модель колективної безпеки мала договірне оформлення та вплинула на сучасні концепції колективної безпеки.

Література. Основна: 15, 26, 27, 30. Допоміжна: 4, 5, 6, 8, 24, 25.

Тема 2. Колективна безпека в сучасному міжнародному праві: концептуально-інституційний вимір

План заняття:

1. Поняття, юридична природа, функціональне призначення колективної безпеки; глобальний, регіональний та субрегіональний виміри.
2. Типологія систем колективної безпеки в міжнародному праві.
3. Європейська архітектура безпеки: еволюція та сучасні трансформації
4. Інституційно-правові засади, договірні механізми, вплив безпекових криз на зміну моделі колективної безпеки.
5. Національні системи забезпечення безпеки у взаємозв'язку з міжнародно-правовими зобов'язаннями держав.
6. Міжнародно-правові підстави індивідуального застосування сили та право на самооборону.

Питання для самоконтролю.

Завдання 1. Оформлення відповідей на питання.

1. Поясніть сутність поняття колективної безпеки. Які функції вона виконує у сучасному міжнародному праві?
2. Охарактеризуйте юридичну природу колективної безпеки. Які міжнародно-правові документи регулюють її інституційний і договірний механізм?
3. Проаналізуйте глобальний, регіональний та субрегіональний виміри систем колективної безпеки. Чим вони відрізняються за функціональними завданнями?

4. Визначте типологію систем колективної безпеки. Які ключові характеристики відрізняють різні моделі?
5. Охарактеризуйте еволюцію європейської архітектури безпеки. Які трансформації вона зазнала у ХХ–ХХІ столітті?
6. Проаналізуйте вплив безпекових криз на зміну моделі колективної безпеки. Які уроки витягнули міжнародні організації?
7. Розкрийте взаємозв'язок національних систем забезпечення безпеки з міжнародними зобов'язаннями держав.
8. Поясніть міжнародно-правові підстави застосування індивідуальної сили та право на самооборону. Які обмеження встановлює Статут ООН?

Завдання 2. Заповніть таблицю, використовуючи матеріали лекції та додаткові джерела.

Питання	Основні положення	Приклад / історичний кейс	Значення для сучасної міжнародної безпеки
Поняття і функції колективної безпеки			
Юридична природа колективної безпеки			
Глобальний, регіональний та субрегіональний виміри			
Типологія систем колективної безпеки			
Європейська архітектура безпеки: еволюція та трансформації			
Договірні механізми та вплив криз на зміну моделей			
Національні системи забезпечення безпеки			
Міжнародно-правові підстави індивідуальної сили та право на самооборону			

Завдання 3. Проаналізуйте запропоновані кейси та дайте письмові відповіді на питання.

Кейс 1: Атака однієї держави на сусідню у регіоні з багаторічною історією конфліктів.

- Визначте, які інституції колективної безпеки можуть втрутитися.
- Які міжнародно-правові механізми забезпечення безпеки можна застосувати?

Кейс 2: Порухення договору про контроль над озброєннями в Європі.

- Проаналізуйте вплив порушення на регіональну систему колективної безпеки.
- Які заходи можуть вжити міжнародні організації?

Кейс 3: Терористична загроза у багатонаціональному регіоні.

- Які інституційні механізми колективної безпеки дозволяють координувати дії держав?
- Як національні системи безпеки інтегруються у міжнародну відповідь?

Кейс 4: Використання права на індивідуальну самооборону після збройного нападу.

- Визначте законність застосування сили згідно зі Статутом ООН.
- Проаналізуйте вплив цього інциденту на глобальну модель колективної безпеки.

Рекомендації:

- Відповіді мають бути конкретними, посилатися на реальні механізми та міжнародні договори.
- Можна використовувати схеми, графіки або короткі таблиці для наочного відображення інформації.
- Приділіть увагу критичному аналізу: що працює добре, а що потребує вдосконалення.

Література. Основна: 5, 9, 10, 12, 30. Допоміжна: 3, 5, 17, 18, 24, 25.

Тема 3. Універсальна система колективної безпеки в сучасному міжнародному праві

План заняття:

1. Міжнародно-правова природа універсальної системи колективної безпеки та етапи її становлення.

2. Загальна характеристика механізму підтримання міжнародного миру і безпеки в межах ООН.

3. Міжнародно-правові засоби запобігання загрозам миру та реагування на акти агресії.

4. Компетенція та функції Генеральної Асамблеї ООН у сфері міжнародної безпеки

5. Концепція «Єдність заради миру» та її практичне значення.

6. Правовий статус, склад і процедура прийняття рішень Радою Безпеки ООН.

7. Повноваження Ради Безпеки ООН у випадку загрози миру, порушення миру та акту агресії

Питання для самоконтролю

Завдання 1. Оформлення відповідей на питання.

1. Поясніть міжнародно-правову природу універсальної системи колективної безпеки. Які історичні етапи її становлення можна виділити?
2. Охарактеризуйте механізм підтримання міжнародного миру і безпеки в межах ООН. Які основні принципи його функціонування?
3. Проаналізуйте міжнародно-правові засоби запобігання загрозам миру та реагування на акти агресії.
4. Розкрийте компетенцію та функції Генеральної Асамблеї ООН у сфері міжнародної безпеки.
5. Поясніть концепцію «Єдність заради миру» та її практичне значення для діяльності ООН.
6. Охарактеризуйте правовий статус, склад та процедуру прийняття рішень Радою Безпеки ООН.
7. Проаналізуйте повноваження Ради Безпеки ООН у випадку загрози миру, порушення миру та акту агресії.

Завдання 2. Створіть таблицю з інтерактивним підходом – для кожного пункту зазначте приклад сучасного або історичного кейсу, можливий ризик для міжнародної безпеки та пропозиції для оптимізації механізму реагування.

Компонент системи	Історичний або сучасний приклад	Можливий ризик для миру	Пропозиції щодо покращення ефективності
Міжнародно-правова природа універсальної системи			

Механізм підтримання миру і безпеки (ООН)			
Засоби запобігання загрозам миру			
Засоби реагування на акт агресії			
Компетенція та функції Генеральної Асамблеї			
Концепція «Єдність заради миру»			
Рада Безпеки: склад і процедура прийняття рішень			
Повноваження Ради Безпеки при загрозі миру			

Завдання 3. Позначте твердження як «Правильне» або «Хибне». Виправте наявні помилки.

1. Генеральна Асамблея ООН має право накладати обов'язкові санкції на держави-члени.
2. Концепція «Єдність заради миру» дозволяє Генеральній Асамблеї діяти у сфері безпеки у разі блокування Ради Безпеки.
3. Рада Безпеки ООН складається з 15 держав-членів, з яких 5 мають право вето.
4. Повноваження Ради Безпеки обмежуються лише консультативними функціями щодо міжнародної безпеки.
5. Механізм реагування на акти агресії включає застосування миротворчих сил та санкційні заходи.
6. Універсальна система колективної безпеки поширюється лише на європейський континент.
7. Статут ООН визначає обов'язки держав-членів щодо підтримки міжнародного миру та безпеки.
8. Генеральна Асамблея може створювати спеціальні комітети для вирішення конкретних питань безпеки.

9. Рішення Ради Безпеки щодо застосування сили є обов'язковими для всіх держав-членів.
10. Концепція «Єдність заради миру» втратила своє практичне значення після закінчення Холодної війни.

Література. Основна: 12, 13, 29, 30. Допоміжна: 2, 10, 12, 17, 24, 29.

Змістовий модуль 2

Тема 4. Роль регіональних організацій у підтриманні міжнародного миру і безпеки

План заняття:

1. Поняття та міжнародно-правова природа регіональних систем колективної безпеки.
2. Умови правомірності створення та діяльності регіональних безпекових угод і організацій: взаємодія з Радою Безпеки ООН.
3. Європейська система колективної безпеки та її еволюція.
4. Організація Північноатлантичного договору в системі регіональної безпеки
5. Регіональні моделі колективної безпеки позаєвропейського простору: правові та інституційні засади діяльності Організації американських держав, АСЕАН, Ліги арабських держав, Африканського союзу, Організації ісламського співробітництва.

Питання для самоконтролю

Завдання 1. Оформлення відповідей на питання.

1. Поясніть міжнародно-правову природу регіональних систем колективної безпеки. Які функції вони виконують у сучасній міжнародній безпеці?
2. Проаналізуйте умови правомірності створення та діяльності регіональних безпекових угод і організацій. Як вони взаємодіють з Радою Безпеки ООН?
3. Охарактеризуйте еволюцію європейської системи колективної безпеки. Які ключові угоди та організації формували сучасну архітектуру безпеки Європи?
4. Розкрийте роль Організації Північноатлантичного договору (НАТО) у системі регіональної безпеки.
5. Проаналізуйте правові та інституційні засади діяльності Організації американських держав (ОАС) у сфері колективної безпеки.
6. Охарактеризуйте механізми підтримання миру та безпеки в АСЕАН та Лізі арабських держав.

7. Поясніть функції Африканського союзу та Організації ісламського співробітництва у забезпеченні регіональної безпеки та взаємодії з універсальною системою колективної безпеки.

Завдання 2. Створіть таблицю, у якій зобразить регіональні організації, їхні головні механізми підтримання миру, приклади конкретних дій та взаємодію з ООН.

Регіональна організація	Основні механізми підтримання миру	Приклади конкретних дій	Взаємодія з ООН
Європейська система колективної безпеки			
НАТО			
Організація американських держав (ОАС)			
АСЕАН			
Ліга арабських держав			
Африканський союз			
Організація ісламського співробітництва			

Завдання 3. Позначте твердження як «Правильне» або «Хибне». Виправте наявні помилки.

1. Регіональні організації колективної безпеки можуть створюватися лише з дозволу Ради Безпеки ООН.
2. НАТО є прикладом регіональної організації з колективною оборонною угодою.
3. Африканський союз не має повноважень втручатися у внутрішні конфлікти держав-членів.
4. ООН гарантує автоматичне фінансування усіх місій регіональних організацій.
5. Організація американських держав (ОАС) може ухвалювати рішення щодо колективної оборони у регіоні.
6. АСЕАН активно використовує механізми превентивного миротворчого втручання.
7. Ліга арабських держав має регіональні органи, які координують дії держав у сфері безпеки.

8. Європейська система колективної безпеки включає лише двосторонні угоди між державами.
9. Організації ісламського співробітництва займаються також питаннями політичної та економічної стабільності.
10. Регулярна взаємодія регіональних організацій з Радою Безпеки ООН підвищує ефективність міжнародного реагування на загрози миру.

Література. Основна: 5, 9, 10. Допоміжна: 2, 3, 7, 12, 17, 18.

Тема 5. Роззброєння як елемент системи міжнародної безпеки: договірні та інституційні засади

План заняття:

1. Поняття роззброєння та його міжнародно-правові засади.
2. Система міжнародно-правових заходів у сфері обмеження озброєнь і зміцнення довіри.
3. Заборона та ліквідація зброї масового знищення.
4. Ракетно-ядерне роззброєння та обмеження стратегічних наступальних озброєнь.
5. Роззброєння у сфері звичайних озброєнь та регіональні ініціативи безпеки.
6. Міжнародно-правовий статус нейтралітету та його значення для підтримання миру.

Питання для самоконтролю

Завдання 1. Оформлення відповідей на питання.

1. Поясніть поняття роззброєння та його міжнародно-правові засади. Яке значення роззброєння для підтримання міжнародного миру і безпеки?
2. Охарактеризуйте систему міжнародно-правових заходів у сфері обмеження озброєнь. Які інструменти використовуються для зміцнення довіри між державами?
3. Проаналізуйте міжнародні норми щодо заборони та ліквідації зброї масового знищення. Які механізми контролю застосовуються на практиці?
4. Розкрийте роль ракетно-ядерного роззброєння та обмеження стратегічних наступальних озброєнь у системі колективної безпеки.
5. Поясніть міжнародно-правові підходи до контролю звичайних озброєнь та роль регіональних ініціатив безпеки.
6. Проаналізуйте приклади міжнародних договорів та угод у сфері роззброєння (Договір про нерозповсюдження ядерної зброї, Договір про заборону ядерної зброї тощо).

7. Охарактеризуйте механізми контролю та верифікації виконання міжнародних договорів у сфері роззброєння.
8. Поясніть міжнародно-правовий статус нейтралітету та його значення для підтримання миру та безпеки на регіональному та глобальному рівні.

Завдання 2. Створіть таблицю, у якій відобразить типи озброєнь, відповідні міжнародно-правові договори, механізми контролю та приклади практичного застосування.

Тип озброєнь	Основні міжнародні договори	Механізми контролю та верифікації	Приклади практичного застосування
Зброя масового знищення			
Ракетно-ядерні озброєння			
Стратегічні наступальні озброєння			
Звичайні озброєння			
Регіональні ініціативи безпеки			
Нейтралітет			

Завдання 3. Проаналізуйте кожну кейсову ситуацію. Визначте:

- який механізм міжнародного роззброєння застосовано,
- хто відповідав за контроль виконання,
- які правові та політичні наслідки були для міжнародної безпеки,
- оцініть ефективність обраного механізму та можливі ризики.

Кейс 1. Північна Корея та Договір про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ)

Північна Корея приєдналась до ДНЯЗ у 1985 році, але згодом почала порушувати зобов'язання щодо непоширення ядерної зброї. У 2003 році країна офіційно оголосила про вихід із договору та почала інтенсивну ядерну програму. Міжнародне співтовариство, зокрема ООН і МАГАТЕ, ініціювали санкції та дипломатичні переговори для припинення порушень.

Завдання:

- Визначте правові підстави дій ООН і МАГАТЕ.
- Проаналізуйте, які міжнародно-правові механізми роззброєння були задіяні.
- Оцініть ефективність санкцій та дипломатичних заходів у стримуванні розвитку ядерної програми.
- Запропонуйте можливі додаткові інструменти для підвищення ефективності контролю.

Кейс 2. Ліквідація хімічної зброї в Сирії

У 2013 році після використання хімічної зброї у конфлікті, Сирія погодилася приєднатися до Конвенції про заборону хімічної зброї (КЗХЗ). Спільно з ОЗХЗ та ООН було проведено інспекції, знищено виробничі потужності та запаси хімічної зброї. Водночас виникли проблеми контролю через триваючий конфлікт та недоступність окремих об'єктів.

Завдання:

- Визначте роль КЗХЗ та ОЗХЗ у цьому процесі.
- Проаналізуйте складнощі міжнародного контролю в умовах війни.
- Оцініть ефективність міжнародних інспекцій та співпраці.
- Обґрунтуйте, які уроки можна винести для майбутніх програм роззброєння в зонах конфлікту.

Література. Основна: 3, 4, 6, 7. Допоміжна: 5, 17, 18, 24, 25.

Тема 6. Україна в сучасній архітектурі міжнародної та європейської безпеки

План заняття:

1. Міжнародно-правові зобов'язання України у сфері підтримання миру та безпеки.
2. Конституційно-правові та законодавчі засади національної безпеки України.
3. Інституційний механізм забезпечення національної безпеки і оборони.
4. Система воєнної безпеки України в умовах збройної агресії
5. Інші складові національної безпеки: політична, економічна, енергетична, інформаційна та кібербезпека.
6. Євроінтеграційний та євроатлантичний вектори безпекової політики України.

Питання для самоконтролю

Завдання 1. Оформлення відповідей на питання.

1. Поясніть міжнародно-правові зобов'язання України у сфері підтримання миру та безпеки. Які міжнародні договори та угоди визначають ці зобов'язання?
2. Охарактеризуйте конституційно-правові засади національної безпеки України. Які статті Конституції визначають пріоритети безпекової політики?
3. Проаналізуйте законодавчі акти України, що регулюють національну безпеку та оборону. Яке місце в них займають права та обов'язки громадян?
4. Визначте складові інституційного механізму забезпечення національної безпеки і оборони. Які органи відповідають за координацію стратегічних рішень?
5. Охарактеризуйте систему воєнної безпеки України в умовах збройної агресії. Які нормативно-правові та організаційні заходи застосовуються для оборони держави?
6. Проаналізуйте політичні, економічні та енергетичні аспекти національної безпеки України. Як вони взаємодіють із військовим компонентом безпеки?
7. Визначте роль інформаційної та кібербезпеки у забезпеченні стабільності держави. Які сучасні виклики та загрози існують у цих сферах?
8. Оцініть євроінтеграційний та євроатлантичний вектори безпекової політики України. Які міжнародні організації та програми є ключовими для їх реалізації?

Завдання 2. Заповніть таблицю, порівнюючи складові національної безпеки України та їх взаємозв'язок із міжнародними стандартами.

Складова національної безпеки	Основні органи / інституції	Міжнародні стандарти та організації	Приклади заходів / програм	Ризики та загрози
Військова безпека				
Політична безпека				
Економічна безпека				
Енергетична безпека				

Інформаційна безпека				
Кібербезпека				

Рекомендації:

- Вкажіть конкретні органи, які відповідають за кожну складову (наприклад, Міністерство оборони, СБУ, РНБО).
- Зазначте міжнародні організації, програми чи стандарти, що застосовуються (наприклад, НАТО, ООН, EU Cybersecurity Strategy).
- Наведіть приклади практичних заходів та визначте потенційні ризики для кожної сфери.

Завдання 3. Проаналізуйте запропоновані кейси, визначте проблеми безпеки, залучені інституції та запропонуйте шляхи їх вирішення.

Кейс 1. Захист критичної енергетичної інфраструктури під час гібридної агресії

Україна зіткнулася з кібератаками на енергетичну інфраструктуру, спрямованими на порушення постачання електроенергії. Пошкоджено декілька підстанцій та системи управління енергомережами.

Завдання:

- Визначте, які органи національної безпеки та оборони відповідальні за реагування.
- Проаналізуйте, як міжнародні партнери (наприклад, ЄС, НАТО) можуть допомогти у відновленні та захисті.
- Запропонуйте комплекс заходів для запобігання подібним атакам у майбутньому.

Кейс 2. Участь України у миротворчих операціях ООН

Україна направляє контингент до миротворчої місії ООН у зоні збройного конфлікту. Застосовуються міжнародні стандарти правил ведення миротворчих операцій та захисту цивільного населення.

Завдання:

- Проаналізуйте міжнародно-правові підстави участі України.
- Визначте взаємодію українських органів та міжнародних структур.
- Оцініть, як участь у миротворчих операціях впливає на міжнародний авторитет і безпеку України.

Кейс 3. Кіберзагроза державним інформаційним системам

Виявлено масові спроби несанкціонованого доступу до державних інформаційних ресурсів. Мета – дестабілізація політичної та соціальної ситуації.

Завдання:

- Визначте ключові суб'єкти, відповідальні за кіберзахист.
- Проаналізуйте, які міжнародні стандарти та практики можуть застосовуватись для протидії загрозі.
- Розробіть рекомендації щодо покращення національної кібербезпеки та координації з міжнародними партнерами.

Література. Основна: 1, 2, 8, 11, 14. Допоміжна: 3, 4, 7, 13, 18, 20.

Тема 7. Трансформація міжнародної безпеки в умовах гібридних конфліктів

План заняття:

1. Поняття та правова природа сучасних загроз міжнародній безпеці.
2. Універсальні конвенції та діяльність Організація Об'єднаних Націй у формуванні глобальної контртерористичної стратегії.
3. Кібербезпека як новий вимір міжнародної безпеки: проблема правового режиму кіберпростору, застосування норм міжнародного гуманітарного права та права міжнародної безпеки до кіберконфліктів.
4. Міжнародно-правове регулювання боротьби з розповсюдженням найманства, приватних військових і охоронних компаній.
5. Енергетична, екологічна та біологічна безпека у системі міжнародної безпеки: вплив змін клімату, техногенних катастроф і пандемій на трансформацію безпекової парадигми.
6. Міжнародно-правова відповідальність за порушення міжнародної безпеки.

Питання для самоконтролю.

Завдання 1. Оформлення відповідей на запитання.

1. Поясніть поняття сучасних загроз міжнародній безпеці. Які фактори визначають їхню правову природу?
2. Проаналізуйте роль універсальних конвенцій у формуванні глобальної контртерористичної стратегії. Яке значення має діяльність ООН у цій сфері?
3. Охарактеризуйте міжнародно-правові підходи до кібербезпеки. Як міжнародне гуманітарне право застосовується до кіберконфліктів?
4. Визначте особливості правового регулювання діяльності приватних військових та охоронних компаній. Які міжнародні договори та стандарти регулюють їхню діяльність?

5. Проаналізуйте вплив енергетичної, екологічної та біологічної безпеки на міжнародну безпеку. Які ризики пов'язані зі зміною клімату, техногенними катастрофами та пандеміями?
6. Визначте правові механізми міжнародної відповідальності за порушення міжнародної безпеки. Які інструменти передбачені для притягнення держав та осіб до відповідальності?
7. Проаналізуйте взаємозв'язок гібридних загроз із традиційними викликами безпеки. Яким чином нові технології змінюють підходи до міжнародної безпеки?
8. Оцініть роль міждержавного співробітництва у протидії сучасним загрозам. Які інституційні механізми використовуються для координації заходів?

Завдання 2. Побудуйте таблицю, порівнюючи види сучасних загроз міжнародній безпеці та відповідні міжнародно-правові механізми реагування.

Вид загрози	Приклади/ситуації	Відповідальні міжнародні інституції	Норми міжнародного права	Можливі заходи реагування
Тероризм				
Кіберзагрози				
Приватні військові компанії				
Енергетична безпека				
Екологічна/біологічна безпека				
Гібридні загрози				

Рекомендації:

- Вкажіть реальні приклади загроз та конкретні міжнародні організації, що координують реагування (ООН, НАТО, ЄС, INTERPOL).
- Поясніть, які норми міжнародного права застосовуються до кожної категорії загроз.
- Запропонуйте заходи реагування для мінімізації ризиків.

Завдання 3. Проаналізуйте кейси.

Кейс 1. Кібератака на критичну інфраструктуру держави

В державі Х відбувся масовий кібератака на енергетичну мережу, з метою дестабілізації національної безпеки та перешкодження роботі державних установ.

Завдання:

- Визначте суб'єкти, відповідальні за реагування на загрозу.
- Проаналізуйте міжнародно-правові норми, що регулюють кіберзагрози (Гельсінські принципи, резолюції ООН тощо).
- Запропонуйте стратегію міждержавного співробітництва для захисту від подібних атак.

Кейс 2. Використання ПВК у зоні конфлікту

У зоні збройного конфлікту залучено приватну військову компанію для охорони стратегічних об'єктів. Виникли порушення прав людини та міжнародних гуманітарних норм.

Завдання:

- Визначте правові проблеми залучення ПВК у конфліктних зонах.
- Проаналізуйте міжнародні механізми відповідальності за порушення (Женевські конвенції, міжнародні суди).
- Запропонуйте способи запобігання таких порушень у майбутньому.

Кейс 3. Пандемія та міжнародна безпека

Світова пандемія спричинила масштабну загрозу енергетичній та продовольчій безпеці кількох держав.

Завдання:

- Визначте міжнародні організації, що координують заходи у сфері біологічної та екологічної безпеки.
- Проаналізуйте наявні міжнародно-правові механізми реагування на пандемії.
- Запропонуйте рекомендації щодо зміцнення системи міжнародної безпеки в умовах глобальних загроз.

Література. Основна: 16, 17, 18, 19, 20, 21. Допоміжна: 1, 9, 11, 14, 15, 16.

3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна підготовка здобувачів вищої освіти у межах вивчення навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» виступає важливим чинником для поглиблення теоретичних знань та формування практичних компетентностей. Цей вид освітньої діяльності спрямований на активне засвоєння нового навчального матеріалу, розвиток аналітичного мислення та вміння застосовувати отримані знання у межах конкретних юридичних ситуацій. Основними формами самостійної роботи здобувачів вищої освіти у цьому випадку є:

1. поглиблене опрацювання матеріалів лекційних занять та рекомендованої навчально-наукової літератури відповідно до тематичних розділів навчальної дисципліни;
2. підготовка до активної участі в обговореннях відповідних тем практичних (семінарських) занять;
3. підготовка письмових відповідей на блок питань для самоконтролю з відповідних тем;
4. використання ресурсів електронних інформаційних мереж для розширення кола джерел інформації, необхідних для якісної підготовки до практичних (семінарських) занять;
5. вивчення окремих тем, що виносяться на самостійне опрацювання, складання до них письмових конспектів.

Ефективність виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти оцінюється через систему поточного та підсумкового контролю. Основними формами виявлення результативності та ефективності самостійного вивчення є представлення та обговорення підготовлених доповідей, участь у поточному модульному контролі знань, аналіз і перевірка письмових відповідей, а також підсумкове оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в межах сесійного періоду.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

В умовах функціонування кредитно-модульної системи організації освітнього процесу однією з ключових форм є індивідуальна навчальна діяльність здобувачів вищої освіти. У межах вивчення навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» така форма роботи передбачає самостійне виконання реферативного дослідження з обраної тематики, а також підготовку мультимедійної презентації, яка розкриває основні положення обраного питання.

Теми для написання рефератів та створення мультимедійної презентації:

1. Теоретико-правові засади сучасного міжнародного права безпеки.
2. Джерельна база міжнародного права безпеки: концептуальний аналіз.
3. Принципи міжнародного правопорядку та їх значення для забезпечення безпеки держав.
4. Роль ООН у формуванні системи глобальної безпеки.
5. Концепція колективної безпеки в міжнародному праві: історичний розвиток та сучасні тенденції.
6. Інституційні механізми Організації Об'єднаних Націй у сфері підтримання миру.
7. Універсальні системи колективної безпеки: порівняльно-правовий аналіз.
8. Практичні аспекти реалізації системи колективної безпеки у сучасних міжнародних конфліктах.
9. Роль регіональних організацій у попередженні збройних конфліктів.
10. Механізми підтримання миру у діяльності Африканського Союзу та Європейського Союзу.
11. Роззброєння як інструмент міжнародної безпеки: договірні основи.
12. Контроль над озброєннями у міжнародних договорах: сучасні виклики та перспективи.
13. Україна в архітектурі європейської та глобальної безпеки: стратегічні напрями.
14. Національні та регіональні інтереси України у сфері колективної безпеки.
15. Трансформація міжнародної безпеки під впливом гібридних загроз.
16. Протидія кібератакам та інформаційним операціям у системі міжнародної безпеки.
17. Співробітництво держав у сфері боротьби з транснаціональною злочинністю як фактор безпеки.
18. Міжнародні стандарти боротьби з тероризмом: роль Радбезу ООН.
19. Інституційні механізми Європолу у системі безпеки ЄС.
20. Правовий статус та повноваження Інтерпол у міжнародному кримінальному співробітництві.

21. Порівняльний аналіз компетенцій Інтерпол та Європолу у протидії злочинності.
22. Субрегіональні механізми боротьби з незаконним обігом наркотиків у Європі.
23. Міжнародно-правові аспекти співпраці у сфері роззброєння та контролю озброєнь.
24. Правові основи функціонування Агентства ЄС з кібербезпеки (ENISA) у системі міжнародної безпеки.
25. Принципи координації міжнародної діяльності у боротьбі з організованою злочинністю.
26. Значення Євроюст у забезпеченні ефективного кримінального співробітництва.
27. Міжнародна правова допомога у кримінальних справах як інструмент запобігання злочинності.
28. Екстрадиція у міжнародному праві: сучасні підходи та правові гарантії.
29. Передача засуджених осіб між державами: міжнародні стандарти та практика.
30. Захист прав людини під час міжнародного кримінального співробітництва.
31. Міжнародні кримінальні трибунали: роль у забезпеченні глобальної безпеки.
32. Юрисдикція Міжнародного кримінального суду та її значення для міжнародного правопорядку.
33. Вплив Римського статуту МКС на розвиток міжнародного кримінального права.
34. Класифікація міжнародних злочинів у сучасному праві безпеки.
35. Гібридні загрози та міжнародні стандарти протидії в системі безпеки.
36. Роль Нюрнберзького та Токійського процесів у формуванні міжнародного кримінального правосуддя.
37. Міжнародні механізми моніторингу та забезпечення прав засуджених у пенітенціарних системах.
38. Заборона катувань та жорстокого поводження: міжнародно-правові стандарти.
39. Європейські пенітенціарні стандарти та їх вплив на національні системи безпеки.
40. Міжнародне співробітництво у сфері боротьби з кіберзлочинністю як елемент сучасної безпеки.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Будапештський меморандум про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозповсюдження ядерної зброї: Меморандум від 05.12.1994. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_158#Text
2. Воєнна доктрина України: Указ Президента України від 24.09.2015 № 555/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015#Text>
3. Договір про всеосяжну заборону ядерних випробувань: Договір Орг. Об'єдн. Націй від 10.09.1996. Comprehensive Nuclear-Test-Ban Treaty Organization : веб-сайт. URL: <https://www.ctbto.org/the-treaty/>
4. Договір про нерозповсюдження ядерної зброї: Договір Орг. Об'єдн. Націй від 01.07.1968. UNODA : веб-сайт. URL: <https://disarmament.unoda.org/wmd/nuclear/npt/text/>
5. Заключний акт наради з безпеки і співробітництва в Європі (Гельсінський заключний акт) від 01.08.1975. OSCE : веб-сайт. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/5/c/39501.pdf>
6. Конвенція про заборону розробки, виробництва і накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) та токсинної зброї і про їх знищення: Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 10.04.1972. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_054#Text
7. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення і застосування хімічної зброї та про її знищення: Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 13.01.1993. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_182#Text
8. Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України: Указ Президента України від 14.03.2016 № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text>
9. Паризька хартія для нової Європи від 21.11.1990. OSCE : веб-сайт. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/0/6/39516.pdf>
10. Північноатлантичний договір: Договір від 04.04.1949. NATO : веб-сайт. URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_17120.htm
11. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
12. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Визначення агресії»: Резолюція Орг. Об'єдн. Націй від 14.12.1974 № 3314 (XXIX). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_001-74#Text

- 13.Резолюція Генеральної Асамблеї ООН «Єдність заради миру»: Резолюція Орг. Об'єдн. Націй від 03.11.1950 № 377 (V). United Nations : веб-сайт. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/209008>
- 14.Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни»: Указ Президента України від 14.09.2020 № 392/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#Text>
- 15.Віденська конвенція про право міжнародних договорів: Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 23.05.1969. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
- 16.Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року: Протокол Орг. Об'єдн. Націй від 08.06.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_199#Text
- 17.Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується прийняття додаткової відмітної емблеми (Протокол III): Протокол Орг. Об'єдн. Націй від 08.12.2005. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g74#Text
- 18.Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру (Протокол II), від 8 червня 1977 року: Протокол Орг. Об'єдн. Націй від 08.06.1977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_200#Text
- 19.Загальна декларація прав людини: Декларація Орг. Об'єдн. Націй від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
- 20.Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Конвенція Ради Європи від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
- 21.Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання: Конвенція Орг. Об'єдн. Націй від 10.12.1984. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
- 22.Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Пакт Орг. Об'єдн. Націй від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
- 23.Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Пакт Орг. Об'єдн. Націй від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
- 24.Основоположні принципи застосування сили та вогнепальної зброї службовцями органів правопорядку, прийняті VIII Конгресом ООН з

- попередження злочинності та поводження з порушниками (1990).
Право.org.ua : веб-сайт. URL: https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/old/files/Criminal%20justice/FileName_001.pdf
25. Посібник з питань ефективного розслідування і документування фактів катувань та іншого жорстокого, нелюдського та такого, що принижує гідність, поводження та покарання (Стамбульський протокол) від 1999 р. Ukraine.un.org : веб-сайт. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2021-06/Istanbul%20Protocol%20in%20Ukrainian.pdf>
26. Про затвердження Положення про порядок укладення, виконання та денонсації міжнародних договорів України міжвідомчого характеру: Постанова Каб. Міністрів України від 17.06.1994 № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/422-94-п#Text>
27. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
28. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
29. Римський статут міжнародного кримінального суду: Статут Міжнар. судів від 17.07.1998. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text
30. Статут Організації Об'єднаних Націй. Unis.un.org: веб-сайт. URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf

Допоміжна:

1. Аносова Ю. В. Юрисдикція міжнародних судових органів щодо злочину геноциду : дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11. Київ, 2018. 270 с.
2. Бабарицький О. В., Ігнат'єва А. І., Буднік І. К. Роль міжнародних організацій у сучасному світі. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2025. Вип. 3. С. 239–243.
3. Бузаров А. Результати «Рамштайна» для контурів нової архітектури міжнародної безпеки. *GRANI*. 2024. №6. С. 21–28.
4. Буряченко О. В. Формування нової глобальної системи безпеки як необхідність в умовах нових викликів та загроз: роль України (частина перша). *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 7. С. 23–32.
5. Васецький В. Ю. Колективна безпека і права людини як необхідні взаємопов'язані складові системи запобігання воєнним конфліктам. *Альманах права*. 2024. Вип. 15. С. 225–231.
6. Владишевська В. В. Поняття міжнародних стандартів у сфері правосуддя: особливості термінології та класифікації. *Проблеми та судження*. 2016. №3. С. 47–50.

7. Волоснікова Н., Яцина В., Климова С. Дипломатія та безпека України в системі міжнародних відносин: виклики глобальної нестабільності. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2025. №1(21). С. 18–30.
8. Гавриленко В. В. Імплементация міжнародно-правових стандартів щодо попередження (превенції) правопорушень та злочинів в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. *Серія «Право»*. 2024. Вип.85: частина 4. С. 226–232.
9. Гринчак В. А., Земан І. В., Когутич І. І., Марін О. К. Міжнародне кримінальне право (співробітництво держав у протидії злочинності): підручник. Харків : Право. 2019. 440 с.
10. Гутник В. Міжнародний кримінальний суд: навчальний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2023. 194 с.
11. Житний О. О., Рибалко Г. С., Слінько Д. С. Основи кримінальної політики Європейського Союзу : навч. посіб. Харків, 2022. 147 с.
12. Загородня А. С., Кулик А. В. Роль ООН у врегулюванні та підтримці міжнародної безпеки: миротворчість і превентивна дипломатія. *Сучасний науковий журнал*. 2024. Вип. 6(4). С. 112–120.
13. Кадол О. М., Кравченко О. В., Сідлецька О. М. Еволюція ролі України в міжнародних відносинах: від становлення державності до формування нової архітектури європейської безпеки (1991–2024). *Вісник гуманітарних наук*. 2025. Вип. 6. С. 42–54.
14. Калашлінська М. «Сірі зони» як політична технологія: трансформація територіальності у гібридних конфліктах. *Історико-політичні проблеми сучасного світу*. 2025. № 52. С. 35–41.
15. Калашлінська М. Територія як політична категорія: генеза, трансформація та сучасні виклики. *Вісник Прикарпатського університету. Серія «Політологія»*. 2025. Вип. 21. С. 139–144.
16. Кісілевич-Чорнойван О. М., Шашкова-Журавель І. О. Правові аспекти протидії корупції на міжнародному рівні. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2018. № 1. С. 31–42.
17. Ключова Є. М. Система міжнародної колективної безпеки: правові аспекти та перспективи для України. *Dictum Factum*. 2024. №1(15). С. 176–181.
18. Кузь О. М., Бабіна В. О., Непочатов Д. О. Аналіз впливу геополітичної напруги на трансформацію міжнародних відносин. *Публічне управління і політика*. 2025. №5(9). С. 1–11.
19. Лисенко В. І., Леміш О. О. Міжнародні стандарти боротьби з корупцією. *Пріоритетні напрями діяльності НПУ*. 2018. №2. С. 127–131.

20. Михальський Ю. В., Кендус О. З., Гороховський Д. І. Роль України у формуванні нової системи міжнародної безпеки після 2022 року. *Публічне управління і політика*. 2025. № 4(8). С. 1–11.
21. Нуруллаєв І. С. Особливості універсально-правового механізму міжнародного співробітництва в боротьбі з окремими видами злочинів (на прикладі корупції). *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2017. № 1/2(33/34). С. 230–237.
22. Олефір Л. І. Міжнародні стандарти захисту прав засуджених та ув'язнених. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. №4. С. 550–554.
23. Половинкіна Р. Ю. Роль міжнародних організацій у боротьбі з корупцією: теоретичний аспект. *Право та державне управління*. 2019 № 2 (35). Т. 1. С. 24–29.
24. Примуш Р. Б. Система колективної безпеки як основа національної та міжнародної безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 6. С. 71–75.
25. Рябокiнь Р. М. Правові основи забезпечення безпеки в міжнародному праві. *Ірпiнський юридичний часопис: науковий журнал*: 2024. Вип. 3(16). С. 360–369.
26. Скулиш Є. Д., Глушков В. О. Поняття транснаціональної організованої злочинності та її співвідношення з тероризмом. *Право і суспільство*. 2012. № 2. С. 190–194.
27. Созанський Т. І., Броневицька О. М. Міжнародне кримінальне право : навч. посіб. Львів : ЛДВС, 2024. 472 с.
28. Ткаля О. В. Щодо розуміння транснаціональної організованої злочинності. *Новітні кримінально-правові дослідження*. 2019. №2. С. 74–84.
29. Чернявський М. В. Виклики та перспективи миротворчих операцій ООН у сучасній системі міжнародної безпеки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2025. № 34. С. 283–290.
30. Шкурко В. І. Окремі питання протидії транснаціональній злочинності як загрози світовій економіці в умовах глобалізації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2019. №1. С. 104–108.

Корисні інформаційні ресурси:

1. Агентство Європейського Союзу з питань кібербезпеки (European Union Agency for Cybersecurity – ENISA). URL: <https://www.enisa.europa.eu/>
2. Асоціація держав Південно-Східної Азії (Association of Southeast Asian Nations – ASEAN). URL: <https://asean.org/>
3. Африканський Союз (African Union). URL: <https://au.int/>

4. Генеральна Асамблея ООН (United Nations General Assembly). URL: <https://www.un.org/en/ga/>
5. Європейська служба зовнішніх дій (European External Action Service – EEAS). URL: <https://www.eeas.europa.eu/>
6. Європейський Союз (European Union). URL: <https://europa.eu/>
7. Ліга арабських держав (League of Arab States). URL: <https://www.lasportal.org/>
8. Міжнародне агентство з атомної енергії (International Atomic Energy Agency – IAEA). URL: <https://www.iaea.org/>
9. Міністерство закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/>
10. Міністерство оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/>
11. Організація американських держав (Organization of American States – OAS). URL: <https://www.oas.org/>
12. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (Organization for Security and Co-operation in Europe – OSCE). URL: <https://www.osce.org/>
13. Організація із заборони хімічної зброї (Organisation for the Prohibition of Chemical Weapons – OPCW). URL: <https://www.opcw.org/>
14. Організація ісламського співробітництва (Organisation of Islamic Cooperation – OIC). URL: <https://www.oic-oci.org/>
15. Організація Об'єднаних Націй (United Nations). URL: <https://www.un.org/>
16. Організація Північноатлантичного договору (North Atlantic Treaty Organization – NATO). URL: <https://www.nato.int/>
17. Рада Безпеки ООН (United Nations Security Council). URL: <https://www.un.org/securitycouncil/>
18. Рада Європи (Council of Europe). URL: <https://www.coe.int/>
19. Рада національної безпеки і оборони України. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
20. Управління ООН з питань роззброєння (United Nations Office for Disarmament Affairs – UNODA). URL: <https://disarmament.un.org/>